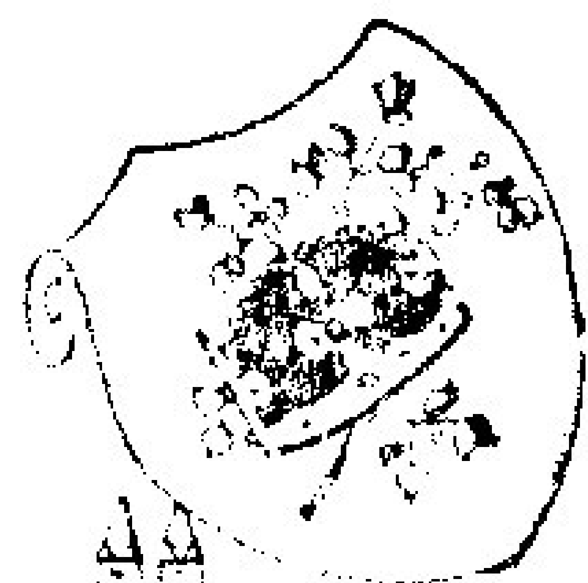




BOHEMA REVUO ESPERANTISTA

Kun literatura aldono

LEGOLIBRO DE BOHEMAJ ESPERANTISTOJ

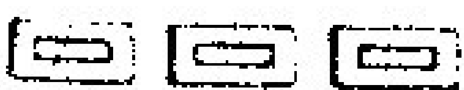
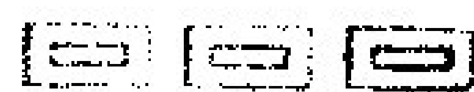
Oficiala organo de bohemaj Esperantistoj kaj de
CENTRA ASOCIO
BOHEMA UNIO ESPERANTISTA (B. U. E.)

Ni laboros por Esperanto.

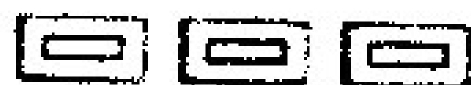
CENTRA ASOCIO BOHEMA UNIO ESPERANTISTA. SÍDLO: PRAHA I. 342. KAVÁRNA „UNION" KANCELÁŘ A UČEBNA: II. VODIČKOVA ULICE 38. REDAKCE REVUE: II. DITTRICHOVA ULICE 7.

Členové klubů sdružených v „Ústředním Svazu Bohema Unio Esperantista" a těch, které za jeho součinnosti se ustavují, dostávají tuto revui za roční předplatné K 2·50 prostřednictvím pp. jednatelů. Roč. I.—IV. pro členy B.U.E. po K 2·20.

Klub Esperantistů v Praze („U Donátů") dává svým členům tuto revui zdarma.

1911. SRPEN, ŘÍJEN — AŬGUSTO, OKTOBRO. V. 7. 8.

Roční předplatné: 3 K.	Roč. I.—IV. po K 2·50.	**Cena tohoto dvojčísla s přílohou: 60 hal.**

ČASOPIS ČESKÝCH ESPERANTISTŮ
BOHEMA REVUO ESPERANTISTA

vychází 10krát ročně (kromě srpna a září). | eliras monate (krom aŭgusto kaj septembro).

Redaktor: **Ed. Kühnl.**

Předplatné (ročně **3 K** pro Rakousko, Fr. 3·75 pro cizinu), a vše týkající se časopisu, budiž zasláno pouze na adresu: „Časopis Českých Esperantistů“, Praha II.-2023, Dittrichova ul. 7. Redakce vyhražuje si právo upraviti články pro tisk. Netištěné rukopisy se vrátí, byla-li přiložena známka; pracem původním dána přednost.
Abonpago, akceptata por almenaŭ unu jaro (**Fr. 3·75** = 1·50 Sm por fremdlando, 3 K por Aŭstrio), kaj ĉio, kio koncernas la gazeton, estu sendata laŭ adreso:

„Časopis Českých Esperantistů“ en Praha II. (**Bohemujo - Aŭstrio**), II.—2023. Dittrichova ul. 7.

La redakcio rezervas por si la rajton korekti la manuskripton por la preso; la nepresitaj manuskriptoj estos redonitaj, se oni almetis poŝtan markon. Originalaj artikoloj prefere akceptataj.

* *Účet poštovní spořitelny 93.281.* *

OBSAH — ENHAVO:

LONDÝNŠTÍ HOSTÉ V PRAZE A ESPERANTO.

Ve dnech 17.—19. září t. r. meškala v Praze deputace městské rady londýnské vedená samým Lord Mayorem. Této řídké příležitosti k uplatnění propagačních snah bylo využito naším Ústředním Svazem B. U. E. plnou měrou a můžeme říci, že úspěch, se kterým setkala se naše práce, jest nám nejlepší odměnou.

Jakmile jsme se dověděli, že Lord Mayor navštíví v průvodu sheriffa, aldermanů a šedesáti členů městské rady naše král. hlav. město při zpáteční cestě z Vídně, navázali jsme ihned čilé styky s vlivnými přáteli londýnskými, v první řadě s Mr. Harrison Hillem, vynikajícím umělcem-Esperantistou, jehož repertoir písní obsahuje, jak známo, četné zpěvy esperantské. Jeho prostřednictvím zaslali jsme Lord Mayorovi našeho esperantského průvodce po Praze, jakož i jiné informační tiskopisy; praes. sekretář londýnské městské rady poděkovav nám jménem starostovým, tlumočil nám jeho přání seznámiti se blíže s podrobnostmi o městském zřízení pražském a pod. Abychom mohli tomuto přání vyhověti, navštívili jsme starostu pana Dr. K. Groše, jenž vyšel nám ochotně vstříc, dav nám k disposici řadu děl o Praze a o českém národě. Současně upozornili jsme praes. sekretáře pana Dr. A. Suma na svého ochotného přítele a spolupracovníka londýnského, který od té doby laskavě sprostředkoval a vyřizoval dotazy rázu neoficielního, týkající se londýnských hostí. Dík jeho intervenci byla nám zaslána řada informačních článků a potřebné štočky pro české žurnály a zajímavé publikace o Londýně, mající vztah k našim hostům. První zmínku o anglické návštěvě zaslali jsme k uveřejnění redakci „Českého Světa": obraz Lord Mayora s poznámkou o jeho sympathii k hnutí mírovému a esperantskému. Četné zásilky p. Hillovy adresované uvítacímu komitétu stávaly se pravidelnými a jak můžeme podle dopisů p. Dr. A. Suma souditi, velevítanými. Píše nám: „Vrátiv se z venku do Prahy, nalezl jsem na stole plno balíčků, jež mi byly dodány laskavým Vaším prostřednictvím. Obsah jejich je veleceнný. Netušil jsem, že Vaše zakročení se potká s tak krásným výsledkem, i vzdávám Vám upřímný dík za Vaši účinnou pomoc." Knihy zaslané panu Hillovi staly se pro něho bohatým zdrojem, z něhož čerpal informace o našem národě; přeloživ do angličiny výtah z našeho esp. průvodce, podal jím londýn-

skému Lord Mayorovi stručný nástin o našem životě národním a o našem městě, kteréžto pokyny ocenil Lord Mayor ve své řeči na pražské radnici.

Před příjezdem vzácných hostí do Prahy bylo nám sděleno z Londýna, že L. M. jest ochoten přijmouti pozdrav pražských Esperantistů a proto vykonány potřebné kroky k jeho návštěvě v hotelu „Palace", kde byl ubytován. Aby i ostatních všech 60 hostí bylo upozorněno na Esperanto, dali jsme jim doručiti do bytů po serii esperantských pohlednic na Prahu a jiné publikace. Dne 18. září dopoledne odebrali se do bytu Lord Mayora zástupci Ústředního Svazu Bohema Unio Esperantista pp. prof. dr. V. Rosický a red. Ed. Kühnl, kteří tlumočili mu pozdrav jménem českých Esperantistů a anglických přátel, sledujících se zájmem cestu svého váženého předáka. Lord Mayor přijal deputaci velmi laskavě a poděkoval za pozdrav jakož i za informace, které mu byly již před nastoupením cesty kanceláří B. U. E. sprostředkovány Esperantem. Vyslovil své potěšení nad rozvojem našeho hnutí a nad tím, že všude již vidí, kterak snahy po zavedení pomocného jazyka se uskutečňují. Při té příležitosti zmínil se pochvalně o práci Esperantistů českých, která není mu neznámou. V upomínku na návštěvu Čech zaslal mu náš přítel p. Dr. Schulhof z Pardubic krásně vázané exempláře svých sbírek esp. básní, které Lord Mayor přijal s potěšením, děkuje za pozornost již jeho návštěva budí i mimo Prahu.

Po té súčastnili se jmenovaní zástupcové jako pozvaní hosté jménem Ústředního Svazu Bohema Unio Esperantista slavnostního uvítání londýnské deputace v zasedací síni staroměstské radnice, kde s potěšením vyslechli uznání, kterého dostalo se snahám Esperantistů z úst muže tak vynikajícího a na místě tak významném, kde shromážděno krom členů městské rady na sto zástupců předních korporací pražských. Z proslovu Lord Mayora, v němž zmiňuje se o historických stycích česko-anglických a vítá ideál bratrského sdružení a míru, citujeme:

> „K zamezení nedorozumění při stycích mezinárodních zaveden byl jazyk Esperanto, aby doplnil — nikoliv však, aby potlačil jazyky národní. Zpráva o pamětihodném shromáždění mírovém v Guildhall ku podpoře zásady mezinárodní arbitrace byla přeložena do Esperanta a rozšířena po celém světě. Tento překlad v Esperantu v pravdě byl první důstojnou zprávou o této významné schůzi, jež pronikla do všech končin zeměkoule.
>
> Česká Unie Esperantistů za podpory rozšafné a prozíravé pražské rady městské vydala neobyčejně výborného illustrovaného průvodce po Praze. Výtisk této knížky byl mi poslán do Mansion House. A já z této knížečky, jež mi byla přeložena

londýnskými Esperantisty, zvěděl jsem mnoho cenných informací, které mne přesvědčily, že návštěva Prahy bude pro mne příjemnou a poučnou.

Pojal jsem veliký zájem na šíření tohoto jazyka, neboť jsem přesvědčen, že má praktický význam pro styky mezi jednotlivými národy a že prospívá oněm ideálům vzájemné pomoci, jež jsou vlastnictvím všeho lidstva, neboť bratrství nezná hranic."

Tato anglicky proslovená řeč byla doslovně otištěna v českém překladu téměř ve všech pražských denních listech a jak jsme se již přesvědčili, zanechala ve čtenářstvu nejlepší dojem; řada dotazů o Esperantu dosvědčila nám, že můžeme považovati tuto událost za nejlepší a nejúčinnější okamžik v naší propagandě.

Leč doufáme, že tato návštěva neměla pro nás význam pouze okamžitý, ale že využijeme k prospěchu našeho národa styky, které jsme navázali se svými přáteli v Londýně, jmenovitě s Mr. H. Hillem, obdivovatelem krás naší Prahy. Nebude nezajímavo pro naše čtenáře, sdělíme-li s nimi několik úryvků z jeho korespondence: „. . . Britové čtou se zájmem každodenní zprávy v časopisech o cestě našeho Lord Mayora a Esperantisté zvláště se zajímají o jeho návštěvu Prahy, protože v poslední schůzi Britského Svazu Esperantistů četl gen. Pollen dopis, kterým děkuje Lord Mayor výboru za rozšíření esp. překladu brošury o mírové schůzi v Guildhall a současně bylo v této schůzi sděleno, že Lord Mayor velmi těší se na Prahu dík esperantským informacím. . ." O zaslaných mu knihách o Praze a o Češích, píše: „. . . nemohu ani vysloviti, jak si vážím tohoto daru a to nejen pro krásu knih, které jsou vskutku poklady umělecké ceny, ale i pro cenný obsah, který zasluhuje nejvyšší měrou pozornosti čtenářstva a pro lásku k Čechům a ku Praze, protože tuším, že mám ve Vašem středu mnoho přátel. Bude Vás zajímati, sdělím-li Vám, že odebral jsem se s Vaším darem do atelieru svého přítele, známého malíře Tom Mostyna, který pořádal ve zdejší uměl. galerii před několika týdny výstavu svých prací pod názvem „Romance in Art". K návštěvě této výstavy přijel i Lord Mayor, který dlel v Manchestru . . . Tomuto umělci jsem předložil knihy a obrazy z Prahy. Když jsem je rozložil na stole, vyslovoval nejsrdečnější pocity nad podivuhodnou uměleckou krásou Vaší drahé Prahy a když prohlédl umělecké provedení obrazů, nadšeně chválil talent Vašich umělců a výtvarníků. Podivuhodné město!"

Nemůžeme při této příležitosti opomenouti, abychom se nezmínili o uznání*), kterého již jednou dostalo se našemu Klubu Esperantistů v Praze, a to roku 1906 za cenné služby prokázané

*) Viz Č. Č. E., roč. I., č. 2.

přípravnému výboru české sekce rakouské výstavy v **Londýně**, pořádané pod protektorátem král. hlav. města Prahy, kdy pomocí Esperanta rozšířili jsme známost o tomto representativním podniku našeho národa články v přemnohých světových časopisech. Dík našim informacím získalo české oddělení této výstavy takový zájem mezi Esperantisty londýnskými, že uspořádali zvláštní vycházku, aby navštívili český pavillon výstavní.

LORD MAYOR — LONDÝNSKÝ STAROSTA A ESPERANTO.

(Řeč, kterou proslovil Lord Mayor Sir T. Vezey Strong na meetingu pořádaném Britským Svazem Esperantistů dne 17. března v „City of London School". Na této schůzi, pořádané pod protektorátem vévody a vévodkyně z Connaught, byl podán Lord Mayorovi dar anglických Esperantistů pro „Fond krále Eduarda VII.").

Pane předsedo, dámy a pánové!

Především dovolte mi vysloviti potěšení nad tím, že naskytá se mi znovu příležitost setkati se s těmi nadšenými lidmi, kteří se zovou Esperantisté. Tuto čest měl jsem také před několika roky, kdy konal se kongres zástupců mnohých národů v Guildhall. Zastupoval jsem tehdejšího starostu města, vítaje tyto zástupce, a na večer jsem měl příležitost promluviti k nim několik slov. Toho večera jsem shledal, že jsem, ne-li jediný Angličan mezi přítomnými, tedy jistě jediný, který nerozumí Esperantu, a bez Esperanta nemohl jsem pronésti ani několik jednoduchých vět, srozumitelných veškerému posluchačstvu. Neměl jsem dříve času, učiti se více než deseti jazykům zde zastoupeným a tak jsem nebyl s to mluviti jimi všemi současně. Musil jsem tudíž důvěřovati svému příteli panu Mudiemu, který zjednal mi tehdy mezinárodní pověst, jež od té doby dosud nikdy mne neopustila. Soudě dle nadšeného přijetí, kterého se dostalo mému proslovu, domníval jsem se, že pan Mudie nějak využil mé neznalosti Esperanta a přidal sám několik vlastních slov, než on mne ujistil, že tomu tak nebylo.

Dnes přicházím opět, tentokráte však ne jako zástupce, nýbrž jako nejvyšší městský úředník sám, abych Vás ujistil, že čas, který minul od oné první příležitosti, jen prohloubil můj zájem pro Vaše hnutí a zvětšil můj obdiv nad těmi dobrými lidmi, kteří pěstují Esperanto jako jazyk pomocný vedle všech jiných jazyků, Esperanto, které může se jednou státi všeobecným prostředkem dorozumívacím. Vy, Angličané, kteří věnujete se tomuto umění, zasluhujete velikou chválu a Vy dali jste dnes na jevo své po-

chopení zásad, které jsou podkladem Vašeho hnutí, že jste uspořádali tuto schůzi a tak postavili se po bok pracovníků, kteří vytkli si za úkol zřízení pamětního fondu zesnulého krále Eduarda VII.

A právem tak činíte, neboť vynikajícím rysem v životě krále Eduarda byla především jeho obětavost a schopnost míti vliv na všeobecný mír lidstva a poněvadž se domnívám, že Esperanto jest důležitým prostředkem k tomu cíli, věřím, že Vy, Esperantisté, máte plné právo na spolupracovnictví se všemi, kteří sledují politiku, k níž dal podnět náš veliký zesnulý král, t. j. hnutí směřující k přijetí světového míru. Proto se srdečnou radostí příjmu od tohoto shromáždění dar pro náš fond.

Co může nejspíše přivoditi válku — tu nejmarnivější a nejběsnější ze všech lidských pošetilostí? Zajisté je to nedorozumění. Můžete býti jisti, že alespoň v prvém svém stadiu má válka zárodek v nedorozumění. Jak lze nejsnáze čeliti nedorozumění mezi jednotlivci nebo mezi národy? Zajisté pouze tím, že máme úplnou jistotu, že dokonale jsou známy jedněm úmysly druhých. A jak je můžeme bez nebezpečí chápati, nerozumíme-li jedni řeči druhých? Zdá se mi, že hlavně v této věci přichází nám na pomoc Vaše řeč a koná nejužitečnější služby v zájmu všeobecného míru. Je-li tomu tak, pak Vaše hnutí zaslouží nejen Vašeho vlastního nadšení (kterého zajisté plnou měrou se mu dostává), ale jest hodno podpory všech, kteří přejí si dosažení dohody a vzájemného přátelství mezi národy.

Ignát Hermann:

LA FLORO DE HISKIAMO.

(Fino.)

De kie ĝi aperis en tiu ĉi luksa, penplene aranĝita ĝardeno? Kiukaŭze la knabino ĵus ĉe tiu ĉi floro haltis? Kaj kial ŝi tiun ĉi floron deŝiris? Estis tie ja amaso da floroj alispecaj!

Kaj nur nun li sentis — imagante al si la momenton ĵus pasintan — kiel ŝia mano facilmove el la lia elŝoviĝas, kaj ŝajnis al li, ke li komprenas tiun donacon. Kia terura respondo! Floro de hiskiamo!

Ankoraŭ unu fojon li renkontis en tiu tago la adoratan knabinon, dum vespera krepusko, sur flanka vojeto, tute senatende. Li volonte estus forkurinta, sed kvazaŭ per sorĉpovo ligita, li ne povis moviĝi de la loko. La knabino haltis elrektigita, kaj rigardis lin firme kaj penetre kvazaŭ ŝi atendus demandon.

„Fraŭlino Julinjo,“ subite ekparolis sinjoro Buddeus, „ĉu vi scias, kian floron vi donacis al mi? Floron de hiskiamo!“

„Mi scias," — eksonis konciza respondo.

„Floron venenan!"

„Ĝi estas!"

„Tamen, fraŭlino" — kaj voĉo de la junulo tremetis pro ĉagreno kaj kolero — „kion do signifis la via antaŭa afableco, kial vi aŭskultadis min, kion signifis ĉiuj viaj rigardoj, kiuj kvazaŭ min estus kuraĝigintaj? Por kia celo vi faris ĉion ĉi tion?"

La knabino ludetis per malfrua rozo, spirante en ĝin, kaj nun ŝi respondis:

„Ĉar min tio amuzis. Sed jam ne plu min tio amuzas. Kaj kiajn vi havas ŝancojn kaj esperojn? — En la vivon?"

„Pensante pri vi, sole pri vi, mi dume pensis pri nenio alia, sed ĉiam mi laboras," respondis sinjoro Buddeus. Kaj subite, ekrigardante ŝian rozon, li ekvokis: „Jen vi havas rozon — kaj al mi vi donis hiskiamon!"

„Eble vi trovos kontraŭvenenaĵon," ekparolis la knabino preskaŭ moke.

„Donu al mi la rozon, fraŭlino Julinjo!" li ekvokis briske.

Anstataŭ respondi la knabino per mansvingo malproksimen forjetis la rozon, je kiu sinjoro Buddeus etendis la manon. Malproksimen, en la mallumajn bedojn — — —

Sufiĉis la unusola floro de hiskiamo, por veneni al sinjoro Buddeus la vivon. Plenaj dekses jaroj pasis de tiu vespero, sed tra lia kapo flugis nun tiu tuta interparolo, laŭvorte, reviviĝis en li tuta la turmentado, sekvanta post tiu lasta intervidiĝo. De longe jam malaperis la somerloĝejo cedinta al la kreskanta urbo, sur ĝia loko elkreskis alta domo modernurba. Malaperis tiu bela ĝardeno, ŝanĝiĝinte je strato, tra kiu nun senĉese bruegas vagonoj de tramvojo. Ĉion tion ĉi transvivis la floro de hiskiamo kaj — la rememoroj en la interno de sinjoro Buddeus. — — — — —

La tago griziĝis, la koloro de la ĉielo ŝanĝiĝis, akceptante tonojn verdajn, sinjoro Buddeus ekrigardis tra la fenestro en la vintre aspektantan krepuskon, kaj en lia kapo ĉio malheliĝis. Kvazaŭ jus hodiaŭ li estus travivinta ĉiun tiun ĉi trompiĝon! Kvazaŭ Julinjo jus estus foriranta de li.

Kaj subite li pri io decidiĝis. Li metis flanken la sekan floron de hiskiamo, elprenis el la paperujo sur la tablo folion da papero, prenis la plumon kaj li skribis:

Amataj kunuloj!

Mi revenis el la kamparo, sed vin eble mi jam ne plu ekvidos — mi intencas entrepreni novan, malproksiman vojaĝon. Mi skribas al vi, por al vi diri, ke vin la kamparo salutas.

Salutas vin la malproksimaj bluaj montaroj kaj arbaroj.

salutas vin verdaj herbejoj kaj malhelaj riveroj forrapidantaj malproksimen en nekonatan vastajon.

Vin salutas spicoriĉaj abio- kaj pinarbaroj, blankaj betularbetaroj kaj en ili kantataj birdoj, salutas vin la centjaraj kverkoj, kies kronoj per milda vento instigataj susuras en larĝetenditaj ĉasarbaroj, salutas vin la grizaj kaj nigraj sciuroj, flirtetantaj tra la malluma trunkaro de l'arbaro. Deklivoj, altaĵoj, rokoj kaj disfaliĝantaj ruinoj vin salutas. Ankaŭ riveretoj vin salutas, serpentvolviĝantaj tra ulnaj kaj salikaj arbetaĵoj kaj sub tremetantaj tremoloj.

Al vi sendas saluton la plugitaj kampoj, satiĝantaj por nova fruktado per grasa sterkaĵo, sukabundaj najbaraj betoplantejoj sur kiuj maturiĝas la sukerprodukta beto, kies foliaron formordas malsata bruto, kaj la terpoma kampo kun la bruniĝanta kaj sekiĝanta trunketaĵo kun disfositaj kaj fruktosenigitaj unuaj sulkoj.

Salutas vin fajretoj en senventaj anguloj, dismetitaj sur seka erikejo kaj sur larĝaj ŝtonplatoj, nutrataj per kraketanta pinobranĉaro kaj verda, kurba, dornoplena, bonodora junipero, el kiuj eliras blua, tremetanta, travidebla fumo. Salutas vin arda cindro de tiuj ĉi fajretoj, en kiuj finrostiĝas kaj krevas la ŝtelakiritaj terpomoj, kiujn avide kaptetas veterdifektitaj manoj de malgrandaj paŝtistoj kaj paŝtistinoj, kiuj ĉirkaŭas la fajrejon.

Salutas vin blekantaj anseroj, lametantaj ŝanceliĝe de la paŝtejo sur komunuma senprodukta kampo, kaj la aroj da bruto, murmurantaj melankolie dum vespera krepuskiĝo ĉe randoj de arbaroj kaj ruliĝantaj tra profunda kampvojo al proksimaj vilaĝoj en siajn stalojn, al la fojnokradoj kaj manĝujoj, sensoifiĝantaj sin kaj malvarmiĝantaj en la suprajaj akvokavoj apud la vilaĝo kaj en la lagetoj sur vilaĝplacoj. Salutas vin aroj da nekalkuleblaj sturnoj, kuniĝantaj por baldaŭa forflugo kaj enfalantaj por momentoj en terpoman kaj betan kampojn kaj aroj da korvoj paŝantaj gravmiene en la plugitaj kampoj kaj sin trenantaj vespere kun kriegado en la endormantajn arbarojn. Salutas vin cervoj kaj cervinoj kaj eĉ nigra ĉasbestaro de nutrejoj en la ĉasarbaroj, eĉ la leporoj, kiuj forkuras trans kampoj kaj herbejoj antaŭ la proksimiĝanta kaj brueganta vagonaro.

Salutas vin akresonaj ekpafoj de ĉasistoj, karaj amikoj, salutas vin grandaj herbejoj kun perfida ruĝeto de multenombraj floroj de floranta malalta kolĉiko, salutas vin la mortanta finiĝanta somero, kaj de ĉio tio ĉi vin lastafoje kisas forfluganta, malaperinta, neniam revenanta junaĝo. Kisas vin soligitaj malfruiĝintaj, malpure violkoloraj kloŝetoj de hiskiamo — hiskiamo — hiskiamo —.

Via maljuna kadukiĝinta kunulo Buddeus.

Al sinjoro Buddeus larĝiĝis la pupiloj, kiam li estis finskribanta, la papero ekŝajnis al li griza sub la manoj, la skribaĵo flirtis.

Li finskribis, sekigis, kunfaldis la paperon en koverton, kaj sur ĝin li skribis la adreson de la plej maljuna kolego en la ofico.

Poste el angulo de la tirkesto li elprenis revolveron, sian solan heredaĵon post la antaŭ jaroj mortinta frato. Li malfermis ĝian ŝarĝtubon kaj konvinkiĝis, ĉu ĝi estas ŝargita. Estis tie malnovaj kuglej, enmetitaj de la mortinta frato en la tubojn.

„Estas da ĝi sufiĉe, da tiu vivo . . .“ li murmuris. „Mi vidis kaj spertis preskaŭ ĉion. Sufiĉe.“

Li vestis sin kaj eliris el la loĝejo por enmeti la leteron en la poŝtkeston. Estis malhela vespero.

Sinjoro Buddeus iradis tra la stratoj, tute ne sciante, tra kiuj. Estis malvarma vespero, estis malvarme kaj malhele en lia interno. Li evitis sian ĉiutagan gastejon, kie li estus kunveninta kun amikoj kaj li enfalis en gastejaĉon en regiono, kie neniu lin konis. Kaj estis proksimume noktomezo, kiam li eliris el ĝi.

„Hiskiamo — hiskiamo!“ li en sin mem murmuris. Nun li subite haltis ĉe stratangulo, lumita per gasflamo, kiu hele lumigis grandan afiŝon.

„Komenco de la jaro en lernejoj! La libroj por lernejoj — “ tie estis skribite per grandaj literoj.

Sinjoro Buddeus legis senpense la surskribojn de libroj, al li jam dum longa jarvico konataj, ĝis lia rigardo deglitis sur la subskribon de la afiŝanto. Jen estis la nomo de la librovendista firmo, ĉe kiu li dum tiom da jaroj estis okupita.

Kaj subite kvazaŭ iu estus lian kapon forklininta, li klinis ĝin kaj ĉiujn la ĝisnunajn pensojn li elŝutis el ĝi kaj per aliaj ĝin plenigis.

Li rigardis fikse la afiŝon kaj mallaŭte parolis:

„La jaro en lernejoj! Kiom jen estos da nova, senfina laboro! — — —“

Li iris malrapide hejmen, kaj en lia kapo resonis unu sola vorto laboro — laboro! Li estis rememoranta sian skribotablon, sian estron, la svarmon de la librovendejaj servistoj, la pakaĵojn kaj fakturojn, ligŝnuron kaj sigelojn, transportlistojn kaj la poŝtajn librojn.

Post kelkaj momentoj li eniris en sian maljunfraŭlan ĉambreton. Li bruligis la lampon, deŝovis ĉion, kio troviĝis sur la tablo, en la tirkeston, enĵetis tien la revolveron, zorge fermis la tirkeston, senvestigis sin kaj kuŝiĝis. Post momento li dormis.

*

Kiam lunde matene li enpaŝis en la kontoron, rigardis lin la kunuloj mirigitaj.

„Sinjoro Buddeus — kio estas kun via letero, kiun vi sendis al ni, kion ĝi signifas?“

Sinjoro Buddeus rigardis per trankvila rigardo la kunulojn kaj diris per sia kutima, kvieta maniero:

„Hiskiamo — venis al mi en la vojon hiskiama floro, tio venenas, komprenu! Mi opiniis, ke mi mortos. — Nune, kiam komenciĝas tia laboro! Sed estas jam bone.“

Neniu komprenis lin kaj sinjoro Buddeus ne plu klarigis ion. Li sidiĝis al sia tablo, malfermis ĉiujn tirkestojn kaj revidis, kio lin ĉio atendas.

Trad Fr. Dus.

PROPAGATORŮM.

Námitka 3. **Všeobecné přijetí mezinárodního jazyka zničí všechny jazyky národní a toho nelze připustiti.**

Nesmí se zaměňovati mezinárodní pomocný jazyk a universální jazyk. První vztahuje se pouze na styky mezinárodní; ostatně myšlenka sestrojiti jazyk universální jest absurdní, protože jazyk takový, užívaný lidmi stejných myslí a zvyků, rozpadl by se rychle v nářečí. Mezinárodní pomocný jazyk nejen nezahladí jazyky národní, ale naopak velice jim pomůže. Předně děti nebudou museti věnovati dlouhý čas učení se cizím řečem; naučí se jazyku mezinárodnímu a budou míti dosti času, aby si dokonale osvojily jazyk mateřský. To neznamená, že na dále nebude vyučováno jazykům cizím, tomu tak bude i na dále, ale ne pro denní potřebu, t. j. nebudou se studovati nejméně zajímavé tvary těchto jazyků, ale bude jim vyučováno vzhledem k podrobnější znalosti hlavních děl jejich literatur, myšlenek jejich duševních velikánů, prací jejich učenců, t. j. vzhledem k formám oněch jazyků, které jsou nejdokonalejší a nejmocnější. Také překazí mezinárodní jazyk rušení jazyků národních, znemožní vzájemné směšování jejich slov a tvarů, které den ode dne stoupá. Vskutku následkem četnějších styků mnozí lidé užívají více méně dokonale jeden nebo dva cizí jazyky, pamatují některá slova, která z neznalosti lepšího výrazu národního nebo ze záliby zavádějí do své rodné řeči, čímž jazyky se navzájem porušují. Dále jazyk mezinárodní, jako jest jím Esperanto, založený na logických a podivuhodně jednoduchých pravidlech, jest dokonalým prostředkem pedagogickým, protože poskytuje možnost, aby se dětem ukázaly význačné vlastnosti a

tvary jejich mateřštiny. Konečně malí národové lpějí stále víc a více na svém jazyku, protože jazyk jest znakem životnosti a individuality. Zvětšením mezinárodních styků, které dávají přednost jazykům národů početně silnějších, jeví se mizení jazyků národů malých v těchto stycích a čas po čase toto mizení má v zápětí i ochablost ve vlastní zemi tohoto jazyka: mezinárodní jazyk zachová tyto národní jazyky a musí býti proto energicky schvalován malými národy.

Námitka 4. **Místo propagování jazyka umělého má pravý vlastenec rozšiřovati svoji mateřštinu.**

Odpověď: Národ snaží se rozšířiti svůj jazyk ze dvou příčin. První, praktická příčina, pochází z toho, že ve stycích různých národů ten, kdo může užívati svoji mateřštinu, má výhodu plynoucí z dokonalého ovládání vyjadřovacího prostředku — jazyka, dále tato možnost ušetří mu velikou práci nutnou k ovládnutí cizího jazyka. Druhá příčina — idealní — pochází odtud, že morální situace národa ve světě jest výsledkem uznání získaného jeho vlastními ideami, pro jejichž uvedení ve známost jest nejlepším prostředníkem jazyk národní. Ale je-li zde neutrální jazyk, a my mluvíme pouze o takovém případě, majíce Esperanto — jsou obě strany ve stejném poměrném postavení; a jazyk ten jest dokonalým prostředníkem k šíření myšlenek všech národů. Šíření tohoto jazyka tudíž umožňuje získati týchž výsledků, jako šíření jazyka živého a to mnohem rychleji, neboť tento jazyk jest mnohem snazší a nad to jeho doporučováním nevnucujeme cizí vliv! Až pak národní myšlenky, uvedené ve světovou známost překlady předních děl literárních nebo vědeckých, budou rozšířeny, mnozí cizinci budou si přáti vniknouti intiměji do ducha národního a budou proto jazyk národní studovati. Krátce, dík mezinárodnímu neutrálnímu jazyku snadno navážeme styky s cizinci a tito pak poznáním národních myšlenek, což jest hlavní cíl, jsou nabádáni, aby se učili národnímu jazyku; naopak, kdybychom se snažili vnutiti jim dříve znalost naší mateřštiny, mnohem pomaleji dosáhli bychom cíle - rozšíření vlivu národního. Musíme míti zřejmě snahu zabrániti, aby naše mateřština byla nahražována jiným národním jazykem tam, kde jest jí užíváno, ale s tím větší energií musíme se zasazovati o zavedení neutrálního jazyka všude, kde jest dosud neznám, neboť to jest nejvhodnější prostředek, kterak můžeme získati svému národu známost a úctu v cizině.

KANTO PRI ESPERO.

(Dediĉita al la III. Bohema Kongreso Esperantista)

Ĉu vi aŭdis jam pri la evangelio,
kiu en la form' de juna, verda stelo
brilas hele al homaro sur ĉielo?
Ĉu vi aŭdis jam pri unu familio,
kiu nun formiĝas gaje el homaro
malgraŭ landaj limoj, malgraŭ vasta maro?

Ho, vi certe aŭdis, sed vi sen konfido
ekrigardas al ĉielo, kie Dio
reaperas al ni verda en radio
Al la tero celas via laca vido
kaj la strangajn aperaĵojn en la nuboj
vi rekontas nune nur kun rid' kaj duboj.

Kiu vin kondamnus, teraj kreitaĵoj?
Humo estas via propra baz' kaj sfero,
ĉiutagan panon donas al vi tero.
Ĝi ja estas font' de l' viv' kaj ĉiuj aĵoj,
dume la ĉiel' vin ofte, ofte trompis
kaj evangeliojn siajn krude rompis.

Dio mem, laŭ Sankta Skribo, foje venis
sur la teron, ĉarma, granda kun devizo,
ke sur tero iĝu nova Paradizo,
sed sur Kalvario morto lin ekprenis
kaj je lia nomo kaj pro lia amo
plena estis poste mond' je larm' kaj flamo.

Preskaŭ du miljarojn poste sur Sekvano
ekaperis ree Dio al homaro,
nova Dio, ankaŭ granda kun fanfaro,
kun la homaj rajtoj en la unu mano,
sed en dua li alportis malesperon —
kaj mil-ope kovris tomboj francan teron.

Tamen sen Espero kia estus vivo?
Eĉ se nin forlasas niaj belaj revoj,
eĉ se nin ekridas, kiel maraj mevoj,
kaj en rub' disfalas nia perspektivo,
vivo sen Espero — estus sen risorto,
sen enhavo vivo, animala sorto.

Tial brilu al ni steloj sur ĉielo!
Brilu brilu, eĉ se via ĉarma lumo
estas vana, sensubstanca nur parfumo,
kaj ne atingebla dezirata celo!
Vivo nia estus sur la ter' infero,
se ĝin ne dolĉigus jam la Espero.

19. VII. 1911 *Dr. Stanisl. Schulhof.*

EL „KANTARO DE ZÁVIŠ“.

Kantita la unuan fojon de f-ino F. Žabková ĉe okazo de la III. Bohema Kongreso Esperantista.

DUM NOKTOJ MILDAJ.

Dum noktoj mildaj, kiam en radioj
la lunaj dronas la ĉambreto mia,
kaj vent' intiman ne forblovas vorton,
apenaŭ scias vi de l' koro mia sorton
Kun vi parolas mia brusto flama,
anim' sufere plendas al la steloj
kaj mute min aŭdas la noktjuveloj
sur sia la senfina voj' ĉiama.
Kaj vidas mi la trajton por mi karan,
okulon plenan da kompato ama:
pokalon dolĉan trinkas mi nektaran —
kaj tamen vi, ho adorata,
por mia amo estas senkompata.

KONFESO.

Mi dirus al vi kiom estas arda
kaj forta al vi la am', karulin',
sed mankas vortoj por esprimi ĝin,
ampleksi sentojn de feliĉ' hazarda.

La kanto mia sonas dum vespero,
al vi ĝi sonas, plena da koram'.
plena da koram',
al vi ĝi sonas, plena da koram',
favoro via estas la balzam'
sen kiu mortas mi pro malespero.

Por vi, majesta, celo de adoro
per sankta amo brulas mia kor' ;
oferas ĉion mi en la amfervor'
ĝis en deliro, ĝis en deliro . . .
krevas mia koro, krevas mia koro . . .

IAME KAJ NUN.

Ĉe unua renkonto
purpuro kovris vin,
mi aspektis venkonto
kaj eta vi knabin'.

Nun: sorto kiom stranga,
malgaja rememor' !
Vi — sinjorin' altranga
kaj eta mi sinjor'
eta sinjor' . . .

(Laŭ teksto de Jan Červenka trad. — ü : u —).

(Muziko de Rud. Friml; f-o Edition M. Urbánek Praha.)

PROF. DR. SIEGFRIED LEDERER MORTIS.

La 8. de septembro subite foriris por ĉiam el nia samideana rondo simpatia amiko kaj sindona kunbatalanto por nia afero, eminenta pedagogo kaj scienculo Prof. Dr. S. Lederer en la kvindeka jaro de sia laborplena vivo. Per lia morto perdis ne sole la germanaj Esperantistoj sed la tutmonda esperantistaro kaj precipe ni, en kies rondo li vivis kaj kiuj havis la okazon vidi la fruktojn de lia nelaciĝebla agado apoganton, kies foreston ni ĉiuj longe sentos. Lia aminda karaktero kaj afabla konduto gajnis al li simpation de ĉiuj, kiuj konis lin.

En la mondo esperantista li estas tre bone konata per siaj eldonajoj, precipe per la Borel-Poŝkalendaro, kies li estis redaktoro. La movadon internacilingvan li helpadis per sia laboro jam de la jaro 1889, kiam li kiel volapükisto fondis kaj dum kvar jaroj eldonadis la gazeton „Zi vol lölik" (lia nuna „Rund um die Welt" estas daŭrigo en Esperanto de tiu ĉi tiama volapüka revuo). Li eldonis kelke da verkoj pri kaj en lingvo internacia; ni citu la volapükan „Lefüdänatäv fa klonaleson Rudolph (Orientvojaĝo de la kronprinco Rudolfo). La malsukceso de Volapük repuŝis lin por pli longa tempo de nia afero kaj nur en la jaro 1907 li ekkonsciis kaj konfesis la venkon de Esperanto super Volapük, kiun li ĝis tempo defendadis. Tiom pli energie li nun eklaboris por la sukceso de nia ideo kaj ne estas eble nomi ĉiujn servojn, kiujn li faris por Esperanto en la daŭro de kvar jaroj. Kiel prezidanto de la Bohemlanda Ligo de Germanaj Esperantistoj, de la Esperanto-Verein „Verda Stelo in Prag" kaj de aliaj societoj li estis nelaciĝebla en siaj kursoj kaj propagandaj paroladoj pri kaj en Esperanto, akompanataj de lumbildoj. La bela revuo „Universo", redaktata de Dr. Schramm en Dresden, havis en li la ĉefan kunlaboranton; tre bone konataj estas liaj verkoj „Bildolibro sen bildoj" de Andersen, la seslingva „Sufero" de Carmen Sylva kaj certe kun plezuro ĉiu legos lian lastan verkon, baldaŭ eldonotan tradukon el la germana lingvo „Judith".

Liaj siencaj verkoj pri pedagogio, lingvistiko kaj fotografio garantios al li honoran lokon en la vico de la germanaj eminentuloj.

Kiom da amikoj li postlasis ĉie tie, tion atestas la multenombra ĉeesto de funebrantoj ĉe lia enterigo, inter kiuj estis rimarkinda nombro da Esperantistoj bohemaj kaj germanaj, super lia tombo prezentis la lastan saluton en Esperanto Dr. Schramm el Dresden en nomo de la germanujaj samideanoj.

Pri li ĉiam memorante, ni estimu en li noblan karakteron de homo kaj modelon de samideano!

VII. SVĚTOVÝ KONGRES ESPERANTISTŮ 1911 V ANTVERPÁCH.

Letošního sjezdu súčastnilo se 1784 osob, zastupujících 34 zemí a národů. Officielně zastoupeny svými delegáty a konsuly: Spojené Státy Americké (min. války, obchodu a prací), Stát Sev. Karoliny, Pensylvanie, Španělsko (min. války), Čína, Norvéžsko, Rusko, Quatemala, Chile. Rumunsko, Persie, rep. San Salvador a řada měst. Jménem krále Alfonse byl odevzdán prostřednictvím španělského konsula řád Isabely Katol. našemu Mistrovi, který byl jím vyznamenán u příležitosti barcelonského kongresu.

Podrobné zprávy o průběhu kongresu přineseme v čísle příštím. R. 1912 bude pořádán světový kongres v Krakově, r. 1913 navržen Janov, r. 1914 Paříž.

PRVNÍ VŠEOBECNÝ KONGRES PLEMEN A ESPERANTO.

Londýn, 26.—29. července 1911.

Londýnská universita byla letos dějištěm významné události: poprvé sešli se tam v počtu 1200 zástupci 50 národů, „aby uvažovali ve světle moderní vědy a moderního svědomí o všeobecných vztazích mezi západem a východem, mezi tak zvanými bílými a barevnými národy, aby umožnili mezi nimi plnější porozumění a přátelské spolupůsobení." Na podnět Felixe Adlera, profesora sociální ethiky na new-yorkské universitě, daný u příležitosti ethické konference v Eisenachu r. 1906, celá řada nejvýtečnějších představitelů vědy, vlád a náboženstev přičinila se o uskutečnění tohoto sjezdu, jemuž předsedal lord Weardale. Šedesát referátů sepsaných předními odborníky o rasových otázkách bylo přehledně upraveno v knihu o 500 stranách, která byla zaslána měsíc napřed účastníkům sjezdu ku prostudování, neboť schůze samy byly věnovány pouze rozpravě.

Není účelem tohoto článku referovati o veškeré rozsáhlé práci sjezdu; to obstaral náš denní tisk, zvláště „Národní Listy". Nás zajímati bude kongres po stránce jazykové, zvláště pak zprávy o jazyku mezinárodním, kterážto otázka byla také bodem pořadu.

Řečí jednací byla angličina, frančina, němčina a italština: kromě nich byly připuštěny také jazyky orientální. Ve skutečnosti veliká většina účastníků užívala angličiny, mnozí frančiny, někteří němčiny. Vedle toho bylo však slyšeti také španělštinu a různé jazyky východní jako perský, arabský, japonský a j. Zá-

stupci vlád mluvili jednak anglicky, jednak francouzsky, jedině zástupce Španělska mluvil španělsky, snad aby protestoval, že španělština nebyla zařazena mezi řeči jednací. V některých schůzích předsedal nebo mluvil Japonec, Peršan aneb jiný východan, a tu bylo zábavno pozorovati trpělivou resignaci na tvářích účastníků sledujících bez porozumění tyto „výklady". Ovšem jinak zástupci plemen mimoevropských ponejvíce užívali angličiny, kdežto řečníci z evropského kontingentu namnoze mluvili francouzsky. Nelze se tudíž diviti, že za tohoto chaosu v různojazyčném „parlamentě lidstva", idea Esperanta, do ovzduší sjezdového vznesená četnými účastníky-Esperantisty, budila všeobecnou pozornost. Kongresisté si prohlíželi se zájmem esperantskou výstavku a každému byl dán propagační list a pozvánka na náš kongres antverpský.

Otázka jazyka mezinárodního byla zastoupena čtyřmi zpravodaji. Číňan Vu Ting-Fang prohlašuje věc za naléhavou a navrhuje reformovati angličinu a svolati mezinárodní konferenci vlád, která by vyvolila některou řeč živou nebo mrtvou. — Margolionth (Oxford) přeje si volbu jedné ze tří hlavních řečí: anglické, francouzské nebo německé. Konstatuje, že jsou vědecké principy, dle nichž na př. angličina jest theoreticky povýšenější nad arabštinu. Nicméně dle něho nemůže býti žádný z jazyků jmenovaných označen jako nejlepší. Utvořiti novou řeč bylo by prý neekonomické a doporučuje tudíž přijetí oné řeči, která jest už nejvíce rozšířena, a zachování jejích pokladů literárních a slovních ku prospěchu celého světa. (Margolionth píše patrně „pro domo". Není zajisté třeba dokazovati, že bude daleko ekonomičtější, zůstane-li zachována literatura všech národů a bude-li zároveň učiněna přístupnou celému světu překlady do jazyka neutrálního. Ostatně tuto nesprávnou theorii vyvrací skutečnost sama dostatečně). — Tönnies (Eutin) přeje si rovněž mezinárodního jazyka, obává se ale umělého výrobku a věří ještě v ožití latiny. Vyslovil cenné myšlenky v tom směru, že překladům má býti vyhraženo více místa a překládání samo že má býti považováno za umění. —

Největší význam v této otázce měl dopis aŭtora Esperanta. Dr. Zamenhof vysvětliv, že příčinu plemenné nenávisti nesluší hledati ani v okolnostech politických, ani v soutěži hospodářské, ani v různosti geografické a klimatické, ani v rozdílech tělesných a duševních vlastností, ani v nestejnosti původu, přichází k závěru: Kmenová zášť úplně vymizí z lidstva jen tehdy, až celé lidstvo bude míti jeden jazyk a jedno náboženství. Nemyslí však, že by měly vymizeti národnosti, nýbrž považuje za nevyhnutelno zameziti jejich vzájemné vnucování. K tomu cíli jest třeba, aby lidstvo, zachovávajíc národní jazyky a národní náboženství ve vnitřním životě jazykové nebo náboženské skupiny, užívalo pro styky mezi-

8*

národní jazyka neutrálně lidského a aby žilo dle ethiky, mravů a zřízení neutrálně lidských. Tento jazyk musí býti snadný a každému stejným právem náležející. Každému národu, který nechce se pokořiti přijetím kultury v jazyku svých sousedů, budiž možno přijmouti ji v nesnižujícím jazyku neutrálně lidském — a pak už nebude národů nekulturních. Ke konci poukazuje na Esperanto, které si vytklo tento cíl a zdárně pracuje k jeho uskutečnění.

Hodinu trvající debaty o tomto předmětu súčastnili se četní Esperantisté (sjezdu byli přítomni: Pollen, Mann, Mis Lawrence, Moschelles, Blaise, Isaacks, Brown, dr. Marchand z Londýna, Hermant z Paříže, Fleck z Mnichova, Steinbach z Lipska a j.).

Esperantská sekce uspořádala vlastní schůzi za účastenství 40 osob, z nichž 10 bylo neesperantistů. Byla přijata resoluce předložená kongresu, vyzývající účastníky, aby šířili Esperanto a aby vyslali oficielního zástupce na VII. mezinárodní kongres esperantský v Antverpách.

Jakkoliv bylo jednáno o naší věci jen krátce a jako o předmětu vedlejším, přece jest nepochybno, že esperantská idea pronikla do kruhů nejširších.

Podle zpráv, které byly nám sděleny účastníky kongresu, můžeme tvrditi, že plnou měrou bylo využito této vítané příležitosti, kdy před zástupci tolika národů a států bylo upozorněno nejen na význam, ale i na rozšíření Esperanta — jímž rozluštěna otázka pomocného jazyka mezinárodního. *P—a.*

OFFICIELNÍ ZPRÁVA O II. KONFERENCI RAKOUSKÝCH ESPERANTISTŮ

vydaná výborem Ústředního Svazu Bohema Unio Esperantista.

Podle usnesení I. Konference, pořádané loňského roku ve Vídni „Ligou německých Esperantistů rakouských", připravil „Ústřední Svaz B. U. E." letošní Konferenci (1911) v Praze a vyzval rakouské spolky a přátele Esperanta k účasti na ní. Konference byla pořádána dne 8. září v sálech Obchodní a Živnostenské komory; návštěva 120 osob.

Vzhledem k politováníhodným výstupům na zahajovací schůzi Konference, jakož i proto, abychom uvedli na pravou míru tendenční a pravdě neodpovídající zprávy o této schůzi, jsme proti vůli donuceni vrátiti se k věci, kterou jinak považujeme za dávno odbytou a o které nikdy jsme se zbytečně nešířili, litujíce času, který vždy raději věnujeme užitečné práci ve prospěch Esperanta a jeho propagandy u nás.

Při vydávání sjezdových legitimací byly prostřednictvím našeho právního zástupce p. J. U. Dr. A. Nevšímala vráceny s náležitým odůvodněním přihlášky pánům H. K. Bouškovi, red. Č. Esp., Dr. Kamarytovi, prof. obch. šk. a V. Krausovi, mag. adj. Stalo se tak ne z pohnutek osobních, jak by jmenovaní páni rádi ve veřejnosti rozhlásili, nýbrž po zralé úvaze v důsledku usnesení letošní valné hromady B. U. E., které respektovati zajisté výbor je povinen. Hlavní z pohnutek k tomuto usnesení byly:

Jmenovaní pánové byli svého času z pražského Klubu Esp. (tehdejšího jediného ústředí Esperantistů českých) jednak vyloučeni pro činnost podkopávající každou vážnou společnou práci spolkovou, nebo sami v čas vystoupili; a ti po založení Ústředního Svazu spolků — Bohema Unio Esperantista — pokusili se rozštěpiti činnost propagační a organisační hlavně ve spolcích venkovských. Tato jejich činnost na venek datuje se od důvěrné schůze (svolané podle § 2. sp. z.) k níž odepřeli vstupenky mnohým členům pražského klubu a Unie a kde ustavili svůj protisvaz proti téměř rok již stávající Unii, založené dohodou všech tehdejších spolků: podle vlastního referátu o této schůzi vytkli si za hlavní cíl „založiti svaz, aby byl p r o t i v á h o u Unie“ (viz „Zájmy Všelidské“ 1908). Tím vzbudili bohužel zdání o existenci nového „ústředí“ a mnohým vážným pracovníkům znechutili dokonce další společnou práci pro Esperanto a jen takovéto činnosti možno děkovati, že v nejednom místě, kde spolky naše rozvíjely utěšenou působnost, ztratilo Esperanto zájem veřejnosti na neurčitou dobu.

Po četných trpkých zkušenostech a po téměř dvouleté, se strany naší mlčením pominuté podryvné jejich činnosti, omezující se na soustavné napadání a urážení tiskem (i mnoha soukromými dopisy) předních representantů Unie, která, vědoma svého významu považuje pod svoji důstojnost reagovati na útoky podobného druhu, usnesla se Unie na letošní své valné hromadě přerušiti vůbec jakékoliv styky s těmito jmenovanými a jejich několika přívrženci, kteří vždy s nimi společně práci Unie soustavně bagatelisují a znemožňují. (Řekly nám osoby hodnověrné, že na programu jejich schůzí jest hlavním bodem: „C o u d ě l á m e p r o t i U n i i ?“)

V ý s l o v n ě a p ř i k a ž d é p ř í l e ž i t o s t i U n i e v ž d y p o d o t ý k á, ž e v n a š e m s t ř e d u j s o u v í t á n i v š i c h n i p ř á t e l é E s p e r a n t a a zvláště ti, kteří, zajisté jen nevědomky, stali se nástrojem těchto několika nesvědomitých agitátorů, přistoupivše za členy jejich vzdoroorganisace „postupující přes mrtvoly“ funkcionářů Unie a jak tudíž vidno založené z důvodů zcela jiných, nežli propagačních. Mnozí z těchto sami nám doznávají, že stali se členy jen v klamném domění, že jsou ve styku s Ústředním Svazem, v cizině všeobecně známým a po zásluze respektovaným.

P ř i v l a s t ň o v á n í s i t i t u l u n a š e h o („Ústřední Svaz") ve styku s lidmi neinformovanými není jednáním vážných osob a dává najevo, že sami u z n á v a j í b e z v ý z n a m n o s t s v é h o s d r u ž e n í. Zrazujíce svým členům dokonce návštěvu schůzí pražského klubu a místnosti Unie i styk se členy těchto korporací, prozrazují obavy, aby vlastní jejich členové jednání jejich neprohlédli a po zásluze nebyli nuceni oceniti. Nebude zajisté nikoho, kdo by neuznal správným toto jednohlasné usnesení, kterým Unie jen vlastní svoji a svých členů čest hájí, což zajisté jest přední její povinností, jakožto korporace vědomé své zodpovědnosti před veřejností; proto považoval i výbor Unie za svou přední povinnost tímto usnesením se říditi a zaručiti tak účastníkům sjezdu, že naleznou zde společnost jen opravdových a upřímných přátel Esperanta.

Zmíněné loňské konference (I. Esperanto-Tago) ve Vídni súčastnili se Češi, v e s m ě s t o č l e n o v é a p ř á t e l é U n i e, značným počtem: šedesát ze sto pěti účastníků. V těchto nepatrný počet ostatních Slovanů Při pořádání této konference pozval výbor Ligy něm. Esp. rakouských do svých přípravných schůzí delegáta českého spolku vídeňského. Také výbor Unie pozval do svých přípravných schůzí pro Konferenci zástupce Spolku německých Esperantistů v Praze, kteří počtem tří až čtyř schůzí pravidelně se súčastňovali; jejich přání a požadavky, často velmi zvláštní, jimž vyhověti bylo nesnadnou úlohou pro pořadatelstvo, byly vždy pozorně uváženy a téměř vždy bylo jim vyhověno. Zmiňujeme se pouze o definitivním stanovení dne sjezdu, který jen na jejich přání byl přeložen na začátek září (8.—10.), ačkoliv se strany Poláků a Jihoslovanů bylo projeveno přání uspořádati Konferenci bezprostředně před nebo po Kongresu Světovém (Antverpy), aby se mohli při jedné cestě Konference súčastniti. Tím omezila se účast na Konferenci pouze na Čechy a Němce; zástupci p r a ž s k ý c h N ě m c ů však v poslední okamžik (dva dny před sjezdem) inspirováni vyloučenými pány, kteří v nich hledali oporu proti pořadatelstvu Konference, svou účast odřekli a kvapnými informacemi ve Vídni a v německých klubech v Čechách docílili toho, že i tyto Konferenci ignorovaly, o čemž zaslány pořadatelstvu písemné zprávy, v nichž za důvod uváděno, že nesouhlasí s odmítnutím legitimací osobám znalým Esperanta.

Toto náhlé rozhořčení německých Esperantistů pražských bylo však zcela neoprávněné a bezdůvodné, neboť: 1.) byli o usnesení Unie, týkající se této záležitosti, již v prvních schůzích informováni a nic proti tomu nenamítali a s tím souhlasili; 2.) na loňské konferenci ve Vídni jednalo pořadatelstvo ve stejné otázce podle vlastního názoru, vyloučivši z účasti dva stoupence Espe-

ranta, přes to, že je tito dokonale ovládali. Ale tehdy o tom rozhodovati necítili se Češi kompetentními a považujíce za cíl své návštěvy Vídně jednání o otázkách společných všem rakouským národům, nikterak nepokusili se zkaliti program společné práce, ačkoliv právě jeden z odmítnutých jest dobrým zastáncem našeho národa a příznivcem Unie i vídeňského klubu českých Esperantistů.

O tom, že letos odmítnutým hlavně o to se jednalo, aby konference za každou cenu byla znemožněna (nepodaří-li se jim vnutiti svou účast společnosti těch, jichž práci vždy jen hanobí a snaží se dle své vyslovené zásady rušiti), svědčí nejen kvapné porady s německými Esp. pražskými, ale i rozkaz vydaný v jejich měsíčníku „Český Esperantista", aby „č l e n s t v o p o k l á d a l o z a n a p r o s t o z á v a z n é u s n e s e n í a p ř í s n ě d b a l o p o k y n ů, k t e r é j i m s e k r e t á ř i s d ě l í". Prvním dvěma ze jmenovaných podařilo se dokonce vniknouti až do předsíní konferenční místnosti s úmyslem násilně vedrati se dovnitř i bez legitimací; při té příležitosti uplatňovali svou známou již methodu: rozdávání letáků, které ovšem opět obsahovaly pouze urážky, osobní nájezdy a obviňování Unie z násilnictví. Když pak vstup byl jim zabráněn, setrvali v předsíni, aby vyčkali výsledku akce, kterou se svými přívrženci, konterence se súčastnivšími předem smluvili a jichž hlavní úlohou bylo znemožniti jednání, jak o tom svědčí tučně tištěný závěr onoho letáku: „N e d o v o l t e z a h á j e n í a j e d n á n í k o n f e r e n c e, n e b u d o u - l i v a š e s p r a v e d l i v é p o ž a d a v k y b e z v ý j i m k y i h n e d s p l n ě n y."

Zahajovací schůzi konference byli přítomni tedy pouze Češi, jelikož Němci prohlásili písemně, že se officielně nesúčastňují. (Jediným účastníkem německým byl p. prof. O. Simon z Vídně; p. red. Steier z Lipska byl přítomen jako host).

Schůzi zahájil a předsedal p. red. Ed. Kühnl jakožto místopředseda Unie, neboť ta Konferenci organisovala a po odstoupení Němců i na dále řídila; v předsednictvu zasedli členové výboru Unie pp. odb. uč. J. Jelínek, Alex. Zahel a Boh. Davídek. Pro neúčast zástupců jiných národností zůstalo řízení schůze, jak jest samozřejmo, v rukou Unie. Po proslovu, v němž vzdal předsedající díky všem činitelům, kteří přispěli jakýmkoliv způsobem při pracech organisačních, následovaly pozdravy zástupců venkovských klubů.

Když bylo uděleno slovo p. Schmidtovi, fin. komisaři, který jest generálním sekretářem Svazu - „protiváhy", aby pronesl pozdrav jménem „Ĉiostudenta Asocio" (jak písemně ohlásil), začal tento po několika slovech viniti Unii z násilnictví, opíraje svá tvrzení o obsah výše zmíněného rozdávaného letáku. Byv po delší chvíli předsedou vyzván, aby mluvil k věci — jsa přihlášen

ku proslovení pozdravu za Č. A., jak jest patrno z dopisu, kterým se ku slovu přihlašuje a který mu předseda přečetl — obořil se na předsednictvo způsobem, vymykajícím se z rámce chování se ve slušné společnosti, vytýkaje mu, že neprávem přisvojilo si právo předsedati; při tom vystoupil na estrádu a vyzýval k protestu proti předsednictvu, které nedovoluje mu mluviti prý k dennímu pořádku. Tím byl dán povel hloučku jeho přívrženců (recte přívrženců vyloučených), aby tlučením na stoly a ohlušujícím křikem nepřipustili předsedajícího ke slovu. Teprve po chvíli bylo možno předsedovi zjednati poněkud klid a prohlásiti, že byl by nucen schůzi uzavříti, kdyby neprojevila se dobrá vůle k vážnému jednání. Dává hlasovati o tom, přeje-li si většina ve schůzi pokračovati, nebo má-li za takovýchto okolností jednání raději přerušiti. Značná většina projevila přání dále jednati. Jest třeba zvláště poukázati na charakteristické okolnosti týkající se hlasování a jednání, jak by si je byla přála oposice: Mezi jiným bylo žádáno, a b y s e j e d n a l o t a k é č e s k y, jelikož prý „jsou zde osoby neznalé Esperanta“ (tedy ani poměrů! Red.); z toho bylo zřejmé viděti, že 15—20členná lomozící oposice jen za tím účelem byla sem uvedena, aby zdál se projev nespokojenosti mohutnějším. Ba došlo dokonce i k tomu, když tři hoste, které považovala oposice za svoje stoupence, nehlasovali „podle rozkazu,“ prohlédnuvše pravý stav věci, že j i m b y l y č i n ě n y v ý č i t k y se strany vůdců oposice, rozčilujících se nad tímto volným projevem vlastního mínění. Při opačné zkoušce o počtu hlasů uplatnili své hlasy ve prospěch oposice také členové pražského německého klubu (officielně nezastoupeného).

Se strany oposice, vedené p. Schmidtem za stálého lomozu a křiku, aby se volilo předsednictvo, učiněn návrh, zvoliti za předsedu p. prof. Simona, jediného přítomného zástupce rak. Němců, konference officielně se súčastnivšího (nikoliv však jménem svazu „Ligo de Germanlingvaj Aŭstr. Esp.“). Týž ale prohlašuje, že necítí se oprávněným činiti takových nároků, tím spíše, že nechce zasahovati v práva přátelské jemu Unie, kterou za těchto okolností považuje za oprávněnu říditi schůzi, kterou sama organisovala, a že přijal by na nejvýše funkci místopředsedy, předpokládaje, že ostatní členové předsednictva funkce své podrží. Navrženo tedy se strany přátel Unie, aby takto předsednictvo se rozšířilo, aby tím docílilo se konečně klidného jednání. Byl tudíž zvolen p. prof. Simon za místopředsedu vedle stávajících funkcionářů. Vida však, že nepoměrná většina rozhodně si nepřeje dále se šířiti o záležitosti, kterou považovala jeho zvolením za vyřízenu a která vnesena byla do schůze „pozdravem“ p. Schmidta a že je nyní považován oposicí za jejího důvěrníka, jehož úlohou by bylo tuto odbytou věc znovu oživovati, což, jak sám uznal, nikterak nevedlo by

k vlastnímu jednání, prohlásil, že pro ochuravění nemůže schůze dále se súčastniti a uznal za vhodnější a za správné opustiti schůzi. Po té udělil předsedající slovo přihlášenému řečníkovi p. Chaloupeckemu, aby přednesl referát o socialismu; týž však prohlašuje, že v takovémto shromáždění, kde vládne „nespravedlnost a násilnictví“, mluviti nebude.

Tím okamžikem jako by byl dán povel k novým projevům nevole vůči předsednictvu a většině. Protože hluk a vřava neutuchala, ba když z houfu lomozících přátel a zastanců vyloučených bylo dokonce slyšeti výkřiky takového druhu, že vůbec nelze je opakovati, uznal předsedající za nevyhnutelné, konferenci rozpustiti. Trvalo značnou chvíli, než účastníci v živé debatě opustili místnost.

Tak skončila II. Konference rakouských Esperantistů, které bylo se strany pořadatelstva věnováno tolik péče a od které slibovali jsme si uplatnění společné práce v otázkách týkajících se všech národů rakouských. Litujeme toho, že nepodařilo se nám v tomto případě prokázati to, co každoroční světové kongresy Esperantistů dokazují, totiž, že Esperanto jest neutrálním pojítkem příslušníků různých národů. Litujeme toho tím spíše, že i zde znovu uplatnila se známá překážka úspěchů, s níž v našem českém a rakouském životě tolikráte se setkáváme. Opět zakusili jsme te podryvné práce několika jednotlivců vlastního národa agitujících pod rouškou „vyšších cílů“ a pověstný rakouský „dvojí loket“. Kdežto loňského roku Češi ve Vídni dali na jevo dobrou vůli ke spolupráci s ostatními národy, nechtějíce zasahovati v práva německých Esperantistů, letos tito diktují nám, jak se v téže otázce máme zachovati a že jdeme cestou, kterou jíti přikazuje nám vlastní čest, nepodřizujíce se slepě jejich diktátu okamžitě zmizí idea společné práce, závisící tudíž vždy na tom, zda ostatní národové uznají a podřídí se vyvýšenosti rakouského Němectva, která nezná u většiny pojmu rovnoprávnosti ani na neutrální jazykové půdě.

Jediné, co nás smiřuje se stavem věci a z čeho čerpáme posilu pro další práci za vznešeným vytknutým cílem, jest okolnost, že i v esp. organisacích ostatních národů vyskytují se jednotlivci, kteří nedovedli podřiditi se vůli většiny a tím zájmu celku, a kteří s hrstkou přívrženců, často do věci vůbec nezasvěcených, za každou cenu uplatňují svoji „protiváhu“. Také nemíníme trpěti za žádných okolností, aby kdokoliv a jakýmkoliv způsobem vměšoval se do vnitřních záležitostí našeho esperantského života v oblasti našeho jazyka, neboť ačkoliv z daleka nejsme šovinisty, musíme si vážiti své národní samostatnosti a hájiti ji před veřejností, jak u nás doma, tak i před forem světovým.

Proto: Laborante por Esperanto — ni iros nian vojon.

Vzpomínáme na výrok zesnulého váženého našeho přítele prof. dr. Lederera, který při zahájení konference, vida bouřlivé a hrubé vystupování vůdců přivedené oposice, vyslovil politování nad chováním se takovéto „esperantské inteligence“. (Podotýkáme, že odřeknutí účasti se strany něm. Esp. pražských stalo se před jeho návratem z prázdninového pobytu v Sasku.)

OFICIALA RAPORTO PRI LA II. KONFERENCO DE AŬSTRIAJ ESPERANTISTOJ

eldonita de la komitato de la Centra Asocio Bohema Unio Esperantista.

Laŭ la decido de la I. Konferenco, aranĝita la pasintan jaron en Wien de la „Ligo de Germanlingvaj Esperantistoj Aŭstriaj,“ preparis la „Centra Asocio Bohema Unio Esperantista“ la nunjaran (1911) konferencon en Praha kaj invitis la aŭstriajn societojn kaj amikojn de Esperanto, ke ili ĝin partoprenu. La Konferenco havis lokon la 8. de septembro en la salono de Komerca kaj Industria ĉambro; partoprenis ĝin 120 personoj.

Pro la bedaŭrindaj scenoj ĉe la malferma kunsido de la Konferenco kaj por tio ankaŭ, ke ni korektu laŭvere la tendencajn kaj la veron ne respondantajn informojn pri tiu ĉi kunveno, ni malgraŭ nia volo estas devigataj reveni al afero, kiun cetere ni konsideras kiel jam de longa tempo absolvitan kaj pri kiu neniam ni senbezone vastigis la vortojn, bedaŭrante la tempon, kiun ni ĉiam prefere dediĉas por utila laboro por prospero de Esperanto kaj ĝia propagando ĉe ni.

Ĉe la eldonado de la konferencaj legitimacioj estis pere de nia jura reprezentanto s-o J. U. Dr. A. Nevšímal resenditaj kun konforma argumento la aliĝoj al s-oj H. K. Bouška, red. de „Č. Esp.“, Dr. Kamarýt, prof. de kom. lernejo, kaj V. Kraus. mag. adj. Okazis tiel ne pro motivoj personaj, kiel la nomitaj volus al la publiko kredigi, sed post matura pripenso sekve de la decido de la nunjara ĝenerala kunveno de B. U. E., kiun respekti estas certe devo de la komitato. Jen la ĉefaj motivoj de tiu ĉi decido:

La nomitaj s-oj estis siatempe el la Esp. Klubo en Praha (la sola tiama centro de Esp. bohemaj) parte eksigitaj pro sia agado subfosanta ĉiun seriozan komunan laboron en la societo, aŭ ĝustatempe trovis konvene mem eksiĝi; kaj tiuj, post kiam estis fondita la Centra Asocio de kluboj — la Bohema Unio Esperantista — provis dispartigi la agadon propagandan kaj organizan precipe en la kluboj kamparurbaj. Tiu ĉi ilia agemo ekster Praha datiĝas de post la sekreta kunveno (aranĝita laŭ la § 2. de soc. reg.) kiun partopreni ili malpermesis al multaj membroj de la

Klubo kaj Unio: tie ili fondis sian pseŭdoasocion kontraŭ la jam preskaŭ unu jaron bone funkcianta Unio, kiu estis fondita laŭ interkonsento de ĉiuj tiame ekzistantaj societoj; laŭ sia propra raporto pri tiu ĉi kunveno ili fiksis por si kiel la ĉefan celon „fondi asocion, kiu estu kontraŭpezo al Unio“ (vidu „Zájmy Všelidské“ 1908). Per tio ili vekis bedaŭrinde la ŝajnekziston de nova „centro“ kaj multon da seriozaj laborantoj ili eĉ seniteresigis pri plua komuna laboro por Esperanto kaj nur danke tian ilian agadon okazis, ke en pli ol unu loko, kie niaj societoj disvolvadis ĝojigan agemon, perdis Esperanto intereson inter la publiko por nedifinebla tempo.

Post multe da maldolĉaj spertoj kaj post preskaŭ dujara, de nia flanko silente ignorata ilia subfosa agado, limiĝanta je sistema atakado kaj ofendado per preso (eĉ per multaj privataj leteroj) de la ĉefaj reprezentantoj de Unio, kiu, konscianta sian signifon, konsideras sub sia digneco reagi je atakoj de tia speco, decidis en sia nunjara ĝenerala kunveno absolute interrompi iajn ajn rilatojn kun ĉi tiuj nomitaj kaj kun kelke da iliaj partianoj, kiuj ĉiam kune kun ili sisteme bagateligas kaj malebligas la klopodojn de Unio. Diris al ni personoj kredindaj, ke sur la programo de iliaj kunvenoj estas la ĉefa punkto: „Kion ni faru kontraŭ Unio?“

Speciale kaj ĉe ĉiu okazo Unio ĉiam plenakcente atentigas, ke inter ni estas bonakceptataj ĉiuj amikoj de Esperanto kaj precipe samideanoj, kiuj, certe sole pro nescio, fariĝis ilo de ĉi tiuj kelkaj senkonsciencaj agitantoj, aliĝinte al ilia pseŭdoorganizajo, „ironta super la kadavroj“ de funkciuloj de Unio, sekve kiel videble, fondita pro kaŭzoj tute aliaj ol propagandaj. Multaj de ĉi tiuj mem al ni konfesas, ke ili fariĝis iliaj membroj sole en la falsa supozo, ke ili rilatas kun nia Centra Asocio, en fremdlando delongtempe konata kaj laŭ merito respektata. Alproprigado de nia titolo („Centra Asocio“) en rilatado kun personoj neinformitaj ne estas agado de homoj seriozaj kaj montras, ke ili mem konscias la sensignifecon de sia unuiĝo. Malkonsilante al membroj eĉ viziton de kunvenoj de Esperantista Klubo en Praha kaj de la kancelario de Unio, ja eĉ la rilatojn kun membroj de tiuj ĉi korporacioj, ili elmontras la timon, ke propraj iliaj membroj ne trapenetru ilian agadon kaj ne trovu necesa laŭmerite ĝin pritaksi. Certe estos neniu, kiu ne trovus justa tiun ĉi unuaniman decidon de Unio, per kiu ĝi sole sian propran, kaj de siaj membroj honoron defendas. kio certe estas ĝia precipa devo, kiel de korporacio konscia pri sia respondeco antaŭ la publiko; tial konsideris ankaŭ la komitato de Unio kiel sian ĉefan devon: direktiĝi laŭ tiu ĉi decido kaj per tio garantii al la partoprenantoj de la Konferenco, ke ili trovos ĉi tie societon sole de veraj kaj sinceraj amikoj de Esperanto.

La aluditan pasintjaran konferencon (I. Esperanto-Tago) en Wien partoprenis Bohemoj, senescepte membroj kaj amikoj de Unio, en rimarkinda nombro: sesdek el cent kvin ĉeestantoj. En ĉi tiuj negrava nombro da ceteraj Slavoj. Ĉe la aranĝado de tiu ĉi konferenco invitis la komitato de la Germanlingva Ligo Esp. al siaj preparaj kunvenoj delegiton de la bohema klubo esp. en Wien. Ankaŭ la komitato de Unio invitis al siaj preparaj kunvenoj por la Konferenco delegiton de la societo de germanaj Esp. en Praha, da kiuj tri ĝis kvar regule la kunvenojn partoprenadis; iliaj deziroj kaj postuloj, ofte tre specialaj, kiujn plenumi estis malfacila tasko por la aranĝantoj, estis ĉiam atente konsideritaj kaj preskaŭ ĉiam plenumitaj. Ni citas sole la definitivan fikson de la tago de konferenco, kiu sole laŭ ilia deziro estis metita je komenciĝo de septembro (8.—10.) kvankam de la Poloj kaj Sudslavoj estis esprimita deziro, ke la konferenco estu aranĝita senpere post aŭ antaŭ la kongreso antverpena, por ke ili povu ĝin ĉe unu vojaĝo partopreni. Pro tio limiĝis la vizito de la konferenco sole je Bohemoj kaj Germanoj; sed la delegitoj de la Germanoj de Praha en la lasta momento (du tagojn antaŭ la konferenco), inspiritaj de la eksigitaj sinjoroj, kiuj serĉis en ili apogon kontraŭ la aranĝantoj, rifuzis partopreni kaj per rapidaj informoj en Wien kaj en la germanaj kluboj bohemujaj atingis tion, ke ankaŭ ĉi tiuj ignoris la konferencon, pri kio al la aranĝantoj estis senditaj skribaj informoj, en kiuj estis citate kiel argumento, ke ili ne konsentas kun la rifuzo de legitimacioj al personoj sciantaj Esperanton.

Sed tiu ĉi subita indigniĝo de la germanaj Esperantistoj en Praha estis absolute senrajta kaj senbaza, ĉar: 1.) pri la decido de Unio ili estis jam en la unuaj kunvenoj informitaj kaj ili nenion kontraŭdiris kaj kun ĝi konsentis; 2.) ĉe la pasintjara konferenco en Wien agis la aranĝantoj en la sama demando laŭ sia propra opinio, eksiginte el la partopreno du samideanojn, malgraŭ tio, ke ili perfekte Esp. posedas. Sed tiame ne sentis sin Bohemoj kompetentaj decidi pri tio kaj konsiderante kiel celon de sia vizito al Wien traktadon pri demandoj komunaj al ĉiuj nacioj aŭstriaj, neniel ili provis makuli la programon de komuna laboro, kvankam jus unu de la rifuzitaj estas bona defendanto de nia nacio kaj favoranto de Unio kaj de la bohema klubo esp. en Wien.

Pri tio, ke la nunjare rifuzitaj celis precipe tion, ke la konferenco nepre estu malebligita (se ili ne sukcesos altrudi sian partoprenon al societo de tiuj, kies laboron ili ĉiam nur mallaŭdas kaj kiun ili klopodas laŭ sia esprimita devizo malhelpi!), atestas ne sole la rapidaj konsiliĝoj kun la germanaj Esp. de Praha sed ankaŭ la ordono eldirita en ilia „Bohema Esperantisto,“ ke „la

membroj konsideru kiel absolute devigan la decidon kaj ke ili severe sekvu la konsilojn, kiujn sciigos al ili la sekretarioj." La unuaj du el la nomitaj sukcesis eĉ enpenetri ĝis la antaŭĉambrojn de la konferenca salono kun intenco perforte sin trapuŝi tien eĉ sen la legitimacioj; ĉe tiu okazo ili aplikis sian jam konatan metodon: disdonadon de flugfolioj, kiuj kompreneble enhavis refoje sole ofendojn, personajn atakojn kaj akuzon de Unio pri perfortigo. Kaj kiam la eniro estis al ili malhelpita, ili restis en la antaŭĉambro, por atendi la rezultaton de la aranĝo, pri kiu ili kun siaj partianoj, partoprenantaj ĉe la konferenco, jam antaŭe interkonsentis kaj kies ĉefa rolo estis malebligi la traktadon, kion atestas la diktipe presita konkludo de la flugfolioj: „Ne permesu malfermi kaj fari konferencon, se viaj justaj postuloj ne estos senescepte tuj plenumitaj!"

La malferman kunsidon de la konferenco ĉeestis sekve sole Bohemoj, ĉar la Germanoj proklamis per leteroj, ke ili oficiale tute ne partoprenas. (La sola partoprenanto germana estis s-o prof. O. Simon el Wien; s-o red. Steier el Leipzig ĉeestis kiel gasto).

La kunvenon malfermis kaj prezidis s-o red. Ed. Kühnl, kiel vicprezidanto de Unio, ĉar Unio organizis la konferencon kaj direktis ĝin eĉ post la eksiĝo de Germanoj; en la prezidantaro eksidis membroj de la komitato de Unio: s-oj faka instr. J. Jelínek, Alex. Zahel kaj Boh. Davídek. Pro foresto de delegitoj de aliaj nacioj restis la gvidado de la kunveno, memkompreneble, en manoj de Unio. Post la malferma saluto, en kiu dankis la prezidanto al ĉiuj faktoroj, kiuj iel ajn helpis la laborojn organizajn, sekvis salutoj de la delegitoj de la kamparurbaj kluboj. Kiam la vorto estis donita al s-o Schmidt, kiu estas ĝenerala sekretario de la Asocio-„kontraŭpezo", por ke li prezentu saluton en nomo de la „Ĉiostudenta Asocio" (kiel li skribe anoncis), tiu ĉi komencis post kelkaj vortoj akuzadi Union pri perfortigo, apogante siajn asertojn je la enhavo de la supre aludita disdonata flugfolio. Admonita post ia tempo de la prezidanto, ke li parolu pri temo — estante anonciĝinta por esprimi la saluton de Ĉ. A., kiel estas videble laŭ la letero, per kiu li postulas la vorton, kaj kiun la prezidanto al li tralegis — li vortatakis la prezidantaron en maniero, kiu estas tute nekonforma al la moroj de ĝentila societo, riproĉante ĝin, ke ĝi senrajte uzurpis al si la rajton prezidi; dum tio li supreniris la estradon kaj iniciatis protesti kontraŭ la prezidantaro, kiu ne permesas al li paroli — laŭdire — pri la tagordo. Per tio estis donita signalo al areto da liaj partianoj (verdire partianoj de la eksigitaj), ke ili per frapado je tabloj kaj per surdiga kriado mal-

helpu la prezidanton, ke li povu ion paroli. Nur post kelka tempo tiu ĉi sukcesis rehavigi iom da silento por povi proklami, ke li estus devigata fermi la kunvenon, se ne montriĝus bona volo por serioza traktado. Li voĉdonigas pri tio, ĉu la plimulto deziras daŭrigi la kunvenon aŭ ĉu li ĉe tiaj cirkonstancoj prefere interrompu la traktadon. Rimarkinda plimulto esprimis la deziron ke oni daŭrigu la traktadon.

Estas necese aparte atentigi pri karakterizaj cirkonstancoj koncernintaj la voĉdonadon kaj la traktadon kiel dezirus la opozicio: **Interalie** estis postulite, ke oni traktu ankaŭ boheme, ĉar, laŭdire, „ĉeestas ankaŭ personoj ne sciantaj Esperanton“ (sekve ankaŭ ne la cirkonstancojn! Red.); laŭ tio estis klarvida, ke la brueganta 15-20 persona opozicio sole tiucele estis ĉi tien enkondukita, ke ŝajnu la elmontro de malkontenteco pli efika. Okazis ja eĉ, kiam tri gastoj, kiujn konsideris la opozicio siaj partianoj, ne voĉdonis „laŭ la ordono“, ekkomprenininte la veran staton de la afero, ke ili estis antaŭ la tuta societo riproĉataj de la gvidantoj de la opozicio, kiuj indigniĝis pro tiu ĉi libera elmontro de propra opinio. Ĉe mala provo pri la voĉdonado valorigis siajn voĉojn favore por la opozicio ankaŭ la membroj de la germana esperantista klubo en Praha (oficiale ne reprezentata!!).

De la opozicio gvidata de s-o Schmidt, dum senĉesa bruego kaj kriado, ke estu elektata prezidantaro, estis farita propono, elekti kiel prezidanton s-on prof. Simon, la solan reprezentanton de la aŭstriaj Germanoj, kiu ĉeestis oficiale la konferencon (sed ne en nomo de la Aŭstria Ligo de Germanlingvaj Esperantistoj). Tiu ĉi tamen proklamas, ke li ne sentas sin rajtigita por fari tiajn pretendojn, tiom malpli, ĉar li ne volas enpenetri en la rajtojn de la al li amika Unio, kiun en ĉi tiaj cirkonstancoj li konsideras tute plenrajta prezidi kunvenon, kiun ĝi mem organizis kaj ke li akceptus maksimume la funkcion de vicprezidanto, supozante, ke la ceteraj membroj de la prezidantaro restos deĵorantaj. Estis do proponite de la flanko de amikoj de Unio, ke la prezidantaro tiamaniere estu plivastigita, por ke fine oni atingu ian senbruan traktadon. Estis do elektita s-o prof. Simon kiel vicprezidanto apude de la ĝisnunaj funkciantoj. Sed tiu ĉi vidante, ke nekomparebla plimulto nepre ne deziras perdi la vortojn pri afero, kiun ĝi konsideras per lia elekto absolvita kaj kiu estis entrenita en la kunvenon per la „saluto“ de s-o Schmidt, kaj ke li estas nun konsiderata de la opozicio kiel ĝia konfidanto, kies tasko estus tiun ĉi absolvitan aferon revivigi, kio, kiel li mem trovis, neniel kondukus al la traktado mem, li proklamis, ke pro malsaniĝo li ne povas partopreni plu la kunvenon kaj li trovis pli konvena kaj prava tute forlasi la konferencon. Post tio donis la

prezidanto la vorton al sin anoncinta parolanto s-o Chaloupecký, por ke li prezentu la paroladon pri socialismo kaj esperantismo; sed tiu ĉi proklamas, ke en tia societo, kie regas „maljusteco kaj perfortemo“, li ne parolos

Tiumomente kvazaŭ venus iu nova signalo por novaj montroj de malkontenteco rilate la prezidantaron kaj la plimulton. Ĉar la bruego kaj tumulto ne ĉesis, ja kiam eĉ el la amaseto da bruantaj amikoj kaj pledantoj de la eksigitaj estis aŭdeblaj ekkrioj de tia speco, ke oni tute ne povas ilin ripeti, trovis la prezidanto neevitebla fermi la konferencon. Nur post sufiĉe longa tempo la ĉeestantoj vive debatante, forlasis la salonon.

Tiel finiĝis la II. Konferenco de Aŭstriaj Esperantistoj, al kiu estis donite de la flanko de la arangantoj tiom da peno kaj de kiu oni promesis al si valorigon de komuna laboro pri demandoj rilataj al ĉiuj nacioj aŭstriaj. Ni bedaŭras, ke ni ne sukcesis en tiu ĉi okazo elmontri tion, kion ĉiujare la tutmondaj kongresoj esperantistaj pruvas, nome, ke Esperanto estas neŭtrala ligilo de diversnacianoj. Tiom pli multe ni bedaŭras tion, ke eĉ tie ĉi refoje trovis sian pravigon la konata malhelpilo de sukceso, kiun ni en nia bohema kaj en la aŭstria vivo tiom da fojoj renkontas: Refoje ni spertis la subfoseman laboron de kelkaj individuoj samnaciaj, agitantaj sub la preteksto de „pli altaj celoj“ kaj la fame konatan aŭstrian „duspecan ulnon“. Dume la pasintan jaron la Bohemoj en Wien montris bonan volon komune labori kun la ceteraj nacioj, ne provante sin enmiksi en la rajton de germanaj Esperantistoj, nunjare tiuj ĉi diktas al ni, kiamaniere ni kondutu en la sama demando — kaj se ni ne obeas ilian ordonon, tuj malaperas la ideo de komuna laboro. ĉiam sekve dependanta de tio, ĉu la ceteraj nacioj aprobos kaj submetos sin al la superemo de aŭstria Germanaro, kiu en plimulto ne konas la ideon de la egalrajteco eĉ sur la neŭtrala lingva fundamento.

La sola fakto, kiu pacigas nin kun la stato de la aferoj kaj el kiu ni ĉerpas fortigon por plua laboro, sekvanta la fiksitan noblan celon, estas la cirkonstanco, ke ankaŭ en la organizajoj esperantistaj de ceteraj nacioj aperas individuoj, kiuj ne sciis submeti sin al la volo de la plimulta kaj per tio al la intereso de la tuto kaj kiuj kun areto da partianoj, ofte entute ne informitaj pri la afero, nepre sentigas sian „kontraŭpezon“. Ni ankaŭ neniel intencas toleri, ke iu ajn kaj iel ajn sin entrudu en la internajn aferojn de nia esperantista vivo en nia lingva teritorio, ĉar, kvankam ni tute ne estas ŝovinistoj, ni devas estimi nian nacian aŭtonomion kaj ĝin defendi antaŭ la publiko ne sole en nia patrujo sed ankaŭ sur la tutmonda forumo.

Tial: Laborante por Esperanto — ni iros nian vojon!

Praha, la 30. de septembro 1911.

Právě byl vydán **ADRESÁŘ českých Esperantistů**-korespondentů z r. 1911 obsahující 427 adres těch našich stoupenců, kteří přejí si navázati styky s cizinou. Aby obsah této informační brožury došel svého cíle, byl adresář rozeslán 700 esp. spolků do celého světa, tudíž asi polovině z počtu stávajících klubů. Každý, kdo zaplatil zápisné 40 h, dostane poštou jeden ex. zdarma. Upozorňujeme, že snadno může se vyskytnouti chyba v takovém seznamu, k němuž třeba sbírati materiál téměř dva roky; snad i změny, které nám nebyly oznámeny, zavinily některá chybná data, ba možno, že snad některá adresa nedopatřením byla opomenuta. Leč žádáme, aby dříve, než vyslovíte kritiku — pohřešíte-li v tomto seznamu svou adresu — rozpomenuli jste se, zda vůbec svou adresu jste redakci adresáře zaslali!! Vyzývali jsme často a déle nebylo již lze vydání brošury zdržovati. Byla-li některá adresa naší vinou opomenuta, chceme ji uveřejniti náhradou v našem časopise a případně i v cizích esp. revuích. Nové vydání adresáře bude uspořádáno, jakmile bude 400 přihlášek zaznamenáno. (Zápisné 40 hal. ve známkách zašlete kanceláři B. U. E. Praha II., Vodičkova ul. 38). Považujeme za milou povinnost poděkovati na tomto místě sl. A. Wenzelové a p. J. Přibylovi, kteří ochotně vykonali práce spojené s redigováním a rozesláním adresáře. (B. U. E.).

KORESPONDANTOJ: *64 F-ino B. Racobert, ***Tarrasa***, Mayor de s. Pedro 2. Hispanujo. — *65. S-o Ant. Tornella, skribisto P. J. (Por M. de Rey), ***Cervelló***. Barcelono, Hispanujo — *66. S-o Walter Droege, ***Braunschweig*** (Poste rest.), Germanujo — *67. F-ino Angelino Sicart, ***Tarrasa***. S. Valenti 133 Hispanujo — *68. S-o Prof. Dr. Al. Vinay (por esp. kurso), ***Torrepellice***, Italujo (il. k.) — *69. S-o Colautti Guiseppe, tinisto, ***Trieste***, P. Scorcola 477. (dez. kor. kun bohemaj laboristoj pri fakaj aferoj). — *70. S-o Boris Koldajev, stud. de universitato, ***Voroncevo***, Nikolajevskoe, Stavropolsk. gub., Rusujo (kor. pri la religiaj demandoj). — *71. F-ino Julie Cantarell. ***Tarrasa***, S. Pedro 45. Barcelona. Hispanujo. — *72. S-o Carlos Peig, ***Sabadell***, str. Puigcerda 22. Hispanujo (kor. kun boh. Esp.). — *73. S-o F. Vermorel, vinkulturisto, ***Légny*** par Bois d'Oingt. Francujo, Rh. (il. k.). — *74. S-o Gust. Richter, ***Meissen***. Sedanstr. 5. Germanujo (il. k. kolor.). — *75. S-o Stojan Petro. ***Trubčevsk***, Orlovskoj, Ruslando. — *76. S-o Heliodoro H. José de Souza, ***Vargem S. Vicente***. Madeira, Afriko (il. k. — p. m.). — *77. S-o Alois Forejtar, ***Duisburg***. Beeck Kaiserstr. 276. Germanujo. — *78. F-ino Alice L. Pollard, ***California***, Elk Mendocino Co. Ameriko. — *79. S-o Joh. Barkovski, ***Hâvre***, rue Washington 38. Francujo (dez. kor. kun kaj bohemaj „Sokoloj"). — *80. S-o Jacquart, ***Carnières***, rue Duvivier, Belgujo (sendas kontraŭ rekompenco ĉiajn informojn pri Belgujo).

Příští čísla budou obsahovati krom zpráv o VII. kongresu antverpském a o III. českém opět obvyklé rubriky: Z celého světa. Bibliografie. Bohema movado esp. Jazykový rádce.

Eldonanto: Ed. Kühnl. – Presejo de Národní tiskárna a nakl. JUDr. Edvard Jan Baštýř a spol. Praha.